

Kurzus előadója: Menyhért Anna
Kurzus megnevezése: A rejtőző hagyomány. 20. századi magyar női irodalom
Kurzus megnevezése angolul: The Hidden Tradition. 20th century women's literature
Kurzus kódja: BMA-MAGD-IR-452
Oktató elérhetősége: email: manna@mail.datanet.hu , fogadóóra: hétfő 15.30–16.30
Követelmények:
Az olvasmányok elolvasása, aktív órai közreműködés, választott témából referátum vagy a félév végén esszé/szemináriumi dolgozat, kb. 8–10 000 karakter terjedelemben.
Kurzus leírása, tematikája:
<p>Létezik-e női irodalom? Sokan – kortárs női szerzők is, sőt, az úgynevezett női sikerregények írói is – tiltakoznak e terminus használata ellen, mondván, egy irodalom van, s nem számít, hogy a szerző nő vagy férfi. Amíg a „női” irodalommal „az” irodalmat állítjuk szembe, nem pedig például a „férfi” vagy a „gyerek” irodalmat, addig érthető is ez a – marginalizálódás elleni – tiltakozás. Pedig ez a kategória a kultúratudományi orientációjú irodalomértelmezésben jól hasznosítható, a köznyelv pedig minden fenntartás nélkül alkalmazza.</p> <p>Az órán női írók műveit elemezzük, azt feltételezve kiindulásként, hogy a 20. századi magyar irodalomban a női irodalmi hagyomány bűvópatak módjára ugyan, de létezik. A kortárs női szerzők talajtalanságként, gyökértelenségként érzékelik ezt a hagyománytalanságot, de hasonlóképpen gondolható el ez a jelenség a hagyomány korábbi pontjain is: ha például Erdős Renée a maga korában ünnepezt és Adyt megelőzően újító jellegű verseit nem felejtjük el, talán Nemes Nagy Ágnes sem titkolta volna el női verseit.</p> <p>Az elemzések során nagy figyelmet fordítunk arra a képre, amely az adott szerzőről az irodalomtörténet-írásban és a köztudatban kialakult, különös tekintettel a személyes sors, az élettörténet, a kánoni helyzet, a kánoni folyamatok és az irodalomtörténeti-esztétikai értékelés összefüggéseire, a filológia újragondolásaként, az új historizmus belátásaira támaszkodva.</p>
Kurzushoz tartozó kötelező irodalom:
<p>1. Czóbel Minka: a kánontalan boszorkány CZÓBEL Minka: <i>Az erdő hangja</i>. Bp.: Singer és Wolfner, 1914. CZÓBEL Minka: <i>Két arany hajszál</i>. Bp.: Magyar Kereskedelmi közlöny, Hírlap- és Könyvkiadó Vállalat, é. n. (1908?)</p> <p>2. Irodalomtörténet-írásunk Nemes Nagy Ágnes-képe, Nemes Nagy Ágnes „férfias” és „nőies” versei NEMES NAGY Ágnes <i>Összegyűjtött versei</i> (bármely 1995 utáni kiadás) NEMES NAGY Ágnes: <i>Amerikai napló. Iowa, 1979</i>. Digitális Irodalmi Akadémia, http://www.pim.hu/object.4f2bcd80-0740-42cd-967e-ec0054912ed9.ivy <i>Nemes Nagy Ágnes Levelesládája. Válogatott levelezésének kis gyűjteménye</i>. Szerk. LENGYEL Balázs. Bp.: Magyar Írószövetség–Belvárosi Könyvkiadó, 1995.</p> <p>3. Erdős Renée költészete ERDŐS Renée: <i>Jöttem hozzátok</i>. Bp.: Franklin, 1909. ERDŐS Renée: <i>Aranyveder</i>. Bp.: Révai. é. n. [1910.] ERDŐS Renée: <i>A csukott kert</i>. Bp.: Müller, 1945.</p> <p>4. Erdős Renée női sikerkönyvei ERDŐS Renée: <i>A nagy sikoly</i>. 1923. (bármely kiadás) ERDŐS Renée: <i>Brüsszeli csipke</i>. 1930. (bármely kiadás)</p> <p>5. Lesznai Anna. Kislány és fiatal nő mint én-elbeszélő</p>

LESZNAI Anna: *Kezdetben volt a kert*. Regény. Bp.: Szépirodalmi, 1966.

6. Lesznai Anna meséi, versei, rajzai, hímezései

LESZNAI Anna: *Idődíszítés. Mesék és rajzok*. Válogatta, összeállította, a kísérő tanulmányt írta: SZILÁGYI Judit, Bp.: Petőfi Irodalmi Múzeum–Hatvany Lajos Múzeum–Nemzeti Tankönyvkiadó, 2007.

Lesznai képeskönyv. Lesznai Anna írásai, képei és hímezései. Bp.: Corvina, 1978.

LESZNAI Anna: *Dolgok öröme. Válogatott versek*. Bp.: Szépirodalmi, 1985.

LESZNAI Anna: *A kis pillangó utazása Lesznán és a szomszédos Tündérországbán*. Bp.: Móra, 1985.

7. Kosztolányiné Harmos Ilona. Önéletrajz, memoár– a kánon peremén

KOSZTOLÁNYINÉ HARMOS Ilona: *Burokban születtem. Memoár, novellák, portrék*. Összeállította BORGOS Anna. Bp.: Noran, 2003.

KOSZTOLÁNYINÉ HARMOS Ilona: *Tüzes cipőben*. Memoár. Bp.: Noran, 2004.

8. Kosztolányiné Harmos Ilona. Életrajz mint tükör-autobiográfia

KOSZTOLÁNYINÉ HARMOS Ilona: *Karinthy Frigyesről*. Bp.: Múzsák, 1988.

KOSZTOLÁNYINÉ HARMOS Ilona: *Kosztolányi Dezső*. Életrajzi regény. Bp.: Holnap, 1990.

9. Polcz Alaine. Hallgatás és fecsegés: trauma és női szó

POLCZ Alaine: *Asszony a fronton. Egy fejezet életemből*. Dokumentumregény. Bp.: Szépirodalmi, 1991.

POLCZ Alaine: *Leányregény*. Kisregény. Pécs: Jelenkor, 2000.

POLCZ Alaine: *Egész lényeddel*. Visszaemlékezés. Pécs: Jelenkor, 2006.

10. Vágó Márta: József Attila – Memoár mint anyai szó

VÁGÓ Márta: *József Attila*. Sajtó alá rendezte TAKÁCS Márta, Bp.: Szépirodalmi, 1975.

12. Galgóczi Erzsébet. Normák és szerepek között

Kinek a törvénye? Novellák. Bp.: Szépirodalmi, 1971.

Törvényen kívül és belül. Kisregények. Bp.: Szépirodalmi, 1980.

Cogito. Elbeszélések (válogatás). Bp.: Kozmosz, 1981.

Vidravas. Regény. Bp.: Szépirodalmi, 1984. (Teljes kiadás: Szekszárd: Babits, 1998.)

Ami a Vidravasból kimaradt. Kortárs, 1990/8. 48–73, 1990/9, 40–64.

Mama öltözik. Válogatott elbeszélések. Bp.: Osiris, 1999.

A kurzushoz tartozó ajánlott irodalom:

BÁNHEGYI Jób: *Magyar nőírók*. Bp.: Szent István-Társulat, 1939.

Anna MITGUTSCH: *Mi az, hogy női irodalom?* Magyar Lettre Internationale,

<http://www.c3.hu/scripta/lettre/lettre24/24mitg.htm>

Nő, tükör, írás. Értelmezések a 20. század első felének női irodalmáról. Szerk. VARGA Virág–ZSÁVOLYA Zoltán. Bp.: Ráció, 2009

SÉLLEI Nóra: *Miért féltünk a farkastól? Feminista irodalomszemlélet itt és most*. Debrecen: Kossuth Egyetemi Kiadó, 2007.

SZÁSZ Zoltán: *A nőírók ellen*. Jövendő, 1904/16. 11–14.

TÖRÖK Sophie: *Nők az irodalomban*. Nyugat, 1932/24.

<http://epa.oszk.hu/00000/00022/00548/17166.htm>

ZSADÁNYI Edit: *Íróknő a századelőn*. In: *A magyar irodalom történetei 1800-tól 1919-ig*. Szerk. SZEGEDY-MASZÁK Mihály–VERES András, Bp.: Gondolat, 2007. 807–826.

Villanyspenót: http://irodalom.elte.hu/villanyspenot/index.php/1911:%C3%8Dr%C3%B3n%C5%91k_a_sz%C3%A1zadel%C5%91n

Megjegyzés: Az óra az olvasmányok közös elemzésére épül. Az adott témákhoz tartozó, a kiselőadásokhoz és esszékhez hasznos szakirodalmat előzetesen megbeszéljük.